

คู่มือประชาชน เลือกตั้ง อบต.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พิมพ์ครั้งที่ : 1

พิมพ์เมื่อ : -

จำนวนที่พิมพ์ : -

ที่ปรึกษา :

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้เรียบเรียง :

นายชัชวาล สุขหล้า

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ 2

ร้อยตำรวจเอก นิยม เพ็ชรโกมล

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความเป็นพลเมือง

นางสุดใจ สุอรุณ

รองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความเป็นพลเมือง

นางสาวสุธิดา โชคพระสมบัติ

รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเครือข่ายการเลือกตั้ง

นางสาวจรัสขวัญ ชาวเรือ

ผู้อำนวยการฝ่ายสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรมสารสนเทศเพื่อสร้างพลเมือง

คำนำ

หนังสือ “คู่มือประชาชน : เลือกตั้ง อบต.” เล่มนี้ จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น หน้าที่และอำนาจของ อบต. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง ข้อห้าม การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นที่ควรรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือประชาชนเล่มนี้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งนายก อบต. และ ส.อบต. อันจะนำไปสู่การเลือกตั้งคุณภาพโดยพลเมืองคุณภาพต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตุลาคม 2563

สารบัญ

การปกครองส่วนท้องถิ่น	1
รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น	2
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	3
โครงสร้างการบริหาร	3
หน้าที่และอำนาจ	4
การได้มาซึ่งนายก อบต. และ ส.อบต.	4
สภา อบต. และจำนวน ส.อบต.	5
การกำกับดูแล	5
วาระการดำรงตำแหน่ง	6
หน้าที่และอำนาจนายก อบต.	6
คุณสมบัติของผู้สิทธิเลือกตั้ง	7
หลักฐานที่ใช้แสดงตนในการลงคะแนนเลือกตั้ง	8
บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	8

การเตรียมความพร้อมเลือกตั้งท้องถิ่น	9
การแจ้งเหตุไม่อาจไปใช้สิทธิ	10
เหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้	10
หากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะถูกจำกัดสิทธิ	11
การอำนวยความสะดวกแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุในการลงคะแนนเลือกตั้ง	12
ขั้นตอนการลงคะแนนเลือกตั้ง	13
การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง	15
การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม	17
ลักษณะของคนที่ควรเลือกเป็นผู้แทน	19
การทุจริตเลือกตั้งส่งผลเสียหายต่อท้องถิ่นอย่างไร	20
การคัดค้านการเลือกตั้ง	21

การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการที่รัฐบาลกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนได้สะดวก รวดเร็ว และตรงกับผลประโยชน์ของชุมชนนั้น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกในการทำหน้าที่แทนรัฐบาล การใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ รวมทั้งก่อให้เกิดผลในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่น

ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ จะเป็นผู้กำหนดผู้แทนหรือตัวบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ เช่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งผู้แทนจะต้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งและได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย มี 2 รูปแบบแต่ละรูปแบบแยกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

รูปแบบทั่วไป

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

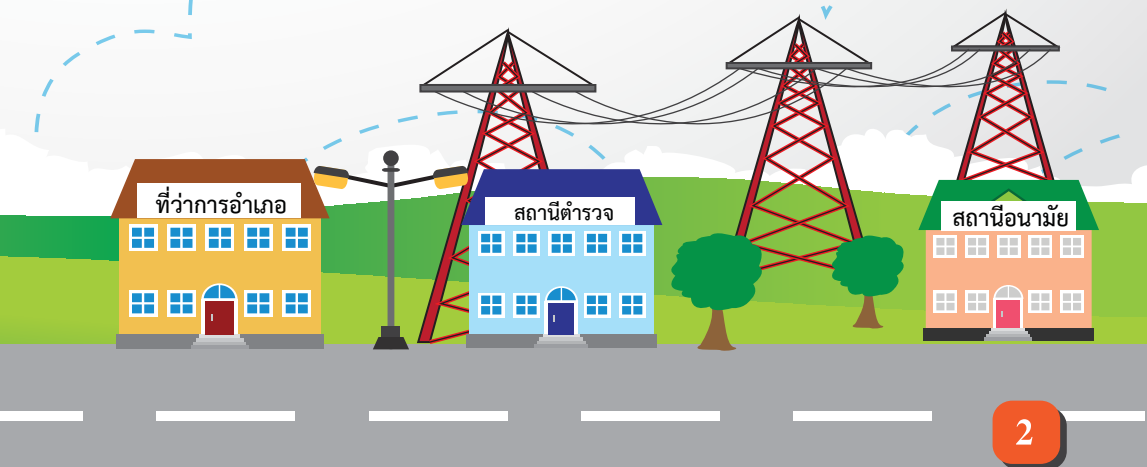
เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

รูปแบบพิเศษ

กรุงเทพมหานคร

เมืองพัทยา

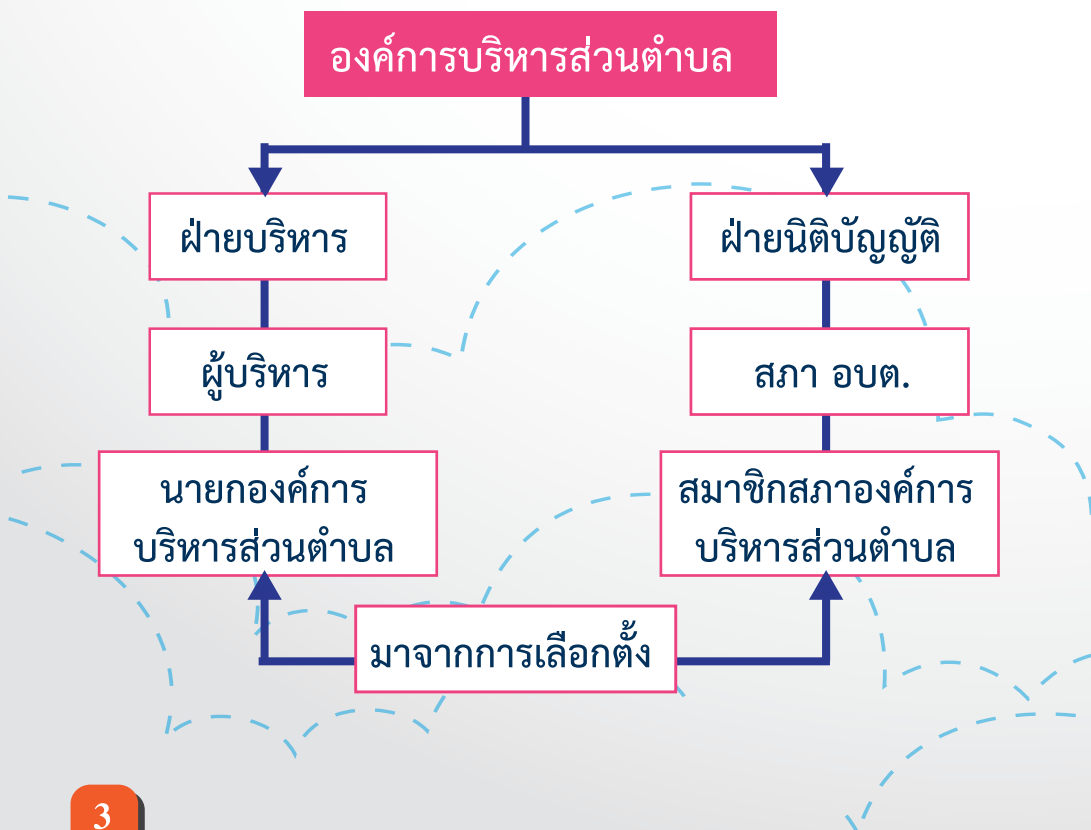

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก มีขนาดเล็กและอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท ซึ่งจัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เพื่อดูแลและจัดทำบริการสาธารณะแก่ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ในปัจจุบันมี อบต. จำนวน 5,300 แห่ง (9 ก.ย. 2563)

โครงสร้างการบริหาร

หน้าที่และอำนาจ

อบต. มีหน้าที่เกี่ยวกับ การจัดระบบบริการสาธารณะต่างๆ ในเขตพื้นที่ตำบล เช่น การสาธารณสุข โภค การสาธารณสุข การคุ้มครอง และบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การส่งเสริม และพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน คนพิการ ฯลฯ

การได้มาซึ่งนายก อบต. และ ส.อบต.

นายก อบต. และ ส.อบต. มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยมีที่มา ดังนี้

1. นายก อบต.

ใช้เขตตำบลเป็นเขตเลือกตั้ง

2. ส.อบต.

ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่ หมู่บ้านใดมีราษฎรไม่ถึง 25 คน ให้รวมหมู่บ้านนั้นกับหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกัน และรวมกันแล้วมีราษฎรถึง 25 คน เป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน

สภา อบต. และจำนวน ส.อบต.

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เขตเลือกตั้ง (หมู่บ้าน) ละ 1 คน หาก อบต. ใดมีเขตเลือกตั้ง (หมู่บ้าน) ไม่ถึง 6 เขตเลือกตั้ง (หมู่บ้าน) ให้สภา อบต. นั้น ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 6 คน โดย

ถ้ามี 1 เขตเลือกตั้ง ให้มี ส.อบต. 6 คน
ถ้ามี 2 เขตเลือกตั้ง ให้มี ส.อบต. ได้เขตเลือกตั้งละ 3 คน
ถ้ามี 3 เขตเลือกตั้ง ให้มี ส.อบต. ได้เขตเลือกตั้งละ 2 คน
ถ้ามี 4 เขตเลือกตั้ง ให้มี ส.อบต. ได้เขตเลือกตั้งละ 1 คนก่อน แล้วเพิ่มให้เขตเลือกตั้งที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุด 2 เขตเลือกตั้งแรก เขตเลือกตั้งละ 1 คน

ถ้ามี 5 เขตเลือกตั้ง ให้มี ส.อบต. ได้เขตเลือกตั้งละ 1 คน และเพิ่มให้เขตเลือกตั้งที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุดอีก 1 คน

การกำกับดูแล

นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของ อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของราชการ

วาระการดำรงตำแหน่ง

นายก อบต.

มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ ในกรณีดำรงตำแหน่งไม่ครบ 4 ปี ก็ให้ถือว่าเป็น 1 วาระและเมื่อได้ดำรงตำแหน่ง 2 วาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา 4 ปีนับแต่วันพ้นตำแหน่ง

ส.อบต.

อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

หน้าที่และอำนาจนายก อบต.

กำหนดนโยบายให้ไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการ อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนา อบต. ข้อบัญญัติ ข้อบังคับของทางราชการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

โดยมีปลัด อบต. เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง อบต. รองนายก อบต. และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของ อบต. ให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่นายก อบต. มอบหมาย

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

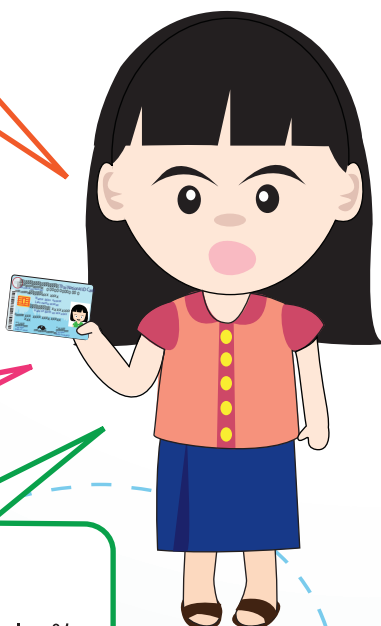
ในการเลือกตั้งนายก อบต. และ ส.อบต. ประชาชนจะสามารถใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

มีสัญชาติไทย
แต่ถ้าแปลงสัญชาติ
ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้ว
ไม่น้อยกว่า 5 ปี

มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี
ในวันเลือกตั้ง

มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
ในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกัน
ไม่น้อยกว่า 1 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง

และคุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วย
การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

หลักฐานที่ใช้แสดงตนในการลงคะแนนเลือกตั้ง

- ◆ บัตรประจำตัวประชาชน (บัตรที่หมดอายุก็ใช้ได้)
- ◆ บัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐออกให้ที่มีรูปถ่ายและมีเลขประจำตัวประชาชน เช่น
 - บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 - ใบขับขี่
 - หนังสือเดินทาง (พาสปอร์ต) ฯลฯ

บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

บุคคลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

1. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
2. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
3. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
4. วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
5. มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

การเตรียมความพร้อมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งนายก อบต. และ ส.อบต.

1. ตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

➤ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 25 วัน

ตรวจสอบรายชื่อได้ที่ว่าการอำเภอ หรือ อบต. ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง

➤ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 15 วัน

ตรวจสอบรายชื่อจากเอกสารที่แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มายังเจ้าบ้าน

2. การเพิ่มชื่อ-ถอนชื่อ

➤ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน

หากพบว่าตนเองหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีรายชื่อ อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือเจ้าบ้านเห็นว่ามีชื่อบุคคลอื่น อยู่ในทะเบียนบ้านของตนโดยไม่ได้อาศัยอยู่จริงให้ยื่นคำร้อง ต่อนายทะเบียนอำเภอ (นายอำเภอ) เพื่อขอเพิ่มชื่อ-ถอนชื่อ พร้อมนำสำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประชาชน หรือบัตรประจำตัวอื่นใด ที่ทางราชการออกให้ ไปแสดงด้วย

การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อนายทะเบียนอำเภอ (นายอำเภอ) ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยทำเป็นหนังสือ ซึ่งต้องระบุเลขประจำตัวประชาชน และที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน **ภายใน 7 วันก่อนวันเลือกตั้ง หรือภายใน 7 วันนับแต่วันเลือกตั้ง** สามารถแจ้งด้วยตัวเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นไปยื่นแทน หรือจัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

เหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

- มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกล
- เจ็บป่วยและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้
- เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้
- เดินทางออกนอกราชอาณาจักร
- มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่า 100 กิโลเมตร
- ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง
- มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นที่ กกต. กำหนด

กรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้แจ้งเหตุไว้แล้ว หากในวันเลือกตั้งเหตุดังกล่าวได้สิ้นสุดลง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งได้